

Ohjeita vihreän vyöhykkeen hankkeille ja viestintään

greenbelt
of Fennoscandia

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Vihreän vyöhykkeen kehittämisen lähtökohdat

Mikä?

Fennoskandian vihreä vyöhyke on ...

- ◆ ainutlaatuisia pohjoisia havumetsiä, tundra-alueita, soita, rajavesistöjä sekä muita luontokohteita Suomen, Venäjän ja Norjan rajojen läheisyydessä,
- ◆ tärkeä ekologinen verkosto, joka tukee lajien sopeutumista ilmastonmuutokseen,
- ◆ kansainvälisesti merkittävien luontomatkailukohteiden verkosto elinvoimaisella rajaseudulla,
- ◆ rajat ylittävää kestävän kehityksen sekä luonnonsuojelun ja muiden toimintojen yhteensovittamisen yhteistyötä, joista hyötyvät sekä luonto että ihmiset,
- ◆ pohjoisin osa Barentsinmereltä Mustallemerelle ulottuvasta Euroopan vihreästä vyöhykkeestä.

Miksi?

Monimuotoinen luonto on elämän ehto. Vihreällä vyöhykkeellä luonto ei tunne rajoja. Vyöhyke on yksi tärkeimmistä ekologisista käytävistä koko Euroopassa. Luonto on alueella tärkeää sen elinvoimaisuudelle ja asukkaiden hyvinvoinnille.

Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen on tunnistettu ilmastonmuutokseen verrattavaksi tulevaisuudenuhaksi. Vihreän vyöhykkeen luonnon monimuotoisuudelle kohdistuvia paineita voidaan vähentää suojelun lisäksi luonnonvarojen kestäväällä käytöllä.

Mihin perustuu?

Suomen, Venäjän ja Norjan välinen yhteistyö vihreän vyöhykkeen kehittämiseksi perustuu vuonna 2010 allekirjoitettuun yhteisymmärryspöytäkirjaan.

Maiden yhteistyöllä toteutetaan myös YK:n kansainvälistä biodiversiteettisopimusta sekä sen Aichi-tavoitteita, joiden tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen vuoteen 2020 mennessä.

Mihin pyritään?

Kolmen maan yhteistyöllä vihreästä vyöhykkeestä halutaan kehittää laajasti tunnettu rajat ylittävän yhteistyön mallialue. Alueella sen ainutlaatuinen luonto, geologinen monimuotoisuus sekä kulttuuriperintö ovat lähtökohtina luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle, sosiaaliselle hyvinvoinnille ja ympäristöllisesti kestäväälle taloudelliselle kehitykselle.

Vihreää vyöhykettä kehitetään paremmaksi toimilla, joilla

- ◆ turvataan luonnon monimuotoisuutta ja ekologisen verkoston kytkeytyneisyyttä,
- ◆ hyödynnetään tutkimustietoa vihreän vyöhykkeen luonnosta tai luonnonvarojen kestävästä käytöstä,
- ◆ edistetään luonnonvarojen kestäväää käyttöä, rajat ylittävää vuorovaikutusta, elinkeinoja ja kulttuuriperinnön turvaamista sekä
- ◆ tehdään vihreän vyöhykkeen arvoja tunnetuksi.

Kolmen maan yhteistyönä vihreälle vyöhykkeelle on laadittu kehittämisstrategia

Miten tehdään?

Vihreää vyöhykettä kehitetään projekteissa ja hankkeissa, joissa lähtökohtana tai tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden tai luonnonvarojen kestävään käytön turvaaminen.

Lisäksi vyöhykettä kehitetään osana olemassa olevaa toimintaa kuten alueidenkäytön suunnittelua, jossa otetaan huomioon vyöhykkeen luonnon arvot sekä kytkeytyneisyys.

Kuka tekee?

Paikallistoimijat ovat avainasemassa vihreän vyöhykkeen kehittämisessä ja sen arvon tunnetuksi tekemisessä. Luonto on alueelle tärkeä tulevaisuuden voimavara.

Vihreää vyöhykkeen tunnetuksi tekemiseen voi osallistua jokainen.

Miten rahoitetaan?

- ◆ CBC ohjelmat Kolarctic, Karelia ja Kaakkois-Suomi-Venäjä 2014–2020 rahoittavat rajat ylittäviä ympäristöhankkeita
- ◆ Muita rahoituslähteitä:
  - EU:n LIFE -ohjelma
  - EU:n Interreg -ohjelmat
  - Alueelliset neuvostot: Pohjoismainen ministerineuvosto sekä arktinen neuvosto
  - Kansalliset rahoitusinstrumentit
- ◆ Moni jo käynnissä oleva toiminta tukee vihreän vyöhykkeen tavoitteiden toimeenpanoa.

Vihreästä vyöhykkeestä viestiminen ja tietoisuuden lisääminen

Miksi?

- ◆ Vihreän vyöhykkeen tulevaisuuden kannalta on keskeistä, että sen arvo ja mahdollisuudet ovat laajasti tunnetut.
- ◆ Arvo ja mahdollisuudet yhdessä luovat merkityksen, joka kannustaa ihmisiä toimimaan monimuotoisuuden turvaamiseksi sekä luonnonvarojen kestävästä käytöstä edistämiseksi.
- ◆ Mitä paremmin vihreä vyöhyke tunnetaan, sitä enemmän se houkuttelee kävijöitä, mikä luo uusia elinkeinomahdollisuuksia.
- ◆ Myös vaikuttamismahdollisuuksista viestiminen on tärkeää, jotta uusia ihmisiä saadaan mukaan ja hyviksi todetut käytännöt leviäisivät käyttöön laajemminkin.

Miten?

- ◆ Vihreää vyöhykettä, sen arvoja ja mahdollisuuksia voi tuoda esille kaikessa sellaisessa olemassa olevassa toiminnassa tai hankkeissa, jotka tukevat vihreän vyöhykkeen tavoitteiden toteutumista.
- ◆ Uusiin vihreän vyöhykkeen tavoitteita toteuttaviin hankkeisiin suositellaan lisättäväksi toimia, joilla voidaan edistää vihreän vyöhykkeen tunnettuutta ja tietoisuutta sen arvoista ja mahdollisuuksista.
- ◆ Vihreä vyöhyke on elinvoimainen alue, jossa eletään ja asutaan. Paikallisten asukkaiden luontokokemuksia ja vihreälle vyöhykkeelle antamia merkityksiä on tärkeää kuunnella. Osallistetaan kaikki mukaan!
- ◆ Nuorissa on mahdollisuus! Erilaiset luontokasvatushankkeet ovat vihreän vyöhykkeen toiminnan ydintä.

Miten tuetaan?

- ◆ Vihreän vyöhykkeen strategiassa on määritelty toiminnan tausta sekä tavoitteet.
- ◆ Viestintään on tarjolla graafisia elementtejä, kuten logo sekä kuvituskartta. Kuvituskartasta on saatavilla useita eri kieliversioita.
- ◆ Vihreästä vyöhykkeestä on tarjolla tietoa ympäristöministeriön nettisivulla www.ym.fi/vihreavyohyke

Ideoita CEPA-toimiksi

Viestintä

- ◆ Slogan ja ydinviestit
- ◆ Nettisivut
- ◆ Sosiaalinen media (Instagram, FB, Vkontakte, Twitter)
- ◆ "Hashtag"
- ◆ Esitteet, faktalehdet, infografiikat, julkaisut ja esitelmät
- ◆ Valokuvat
- ◆ Infokyltit, roll-upit ja kirjastot
- ◆ Suositukset päätöksentekijöille
- ◆ Blogiyhteistyö
- ◆ Mediayhteydet
- ◆ Messut
- ◆ Toimittajavierailut, -matkat ja -esittelyt
- ◆ Lehdistötiedotteet ja esitteet

Koulutus

- ◆ Tietoisuuden lisääminen opettajien ja kouluttajien keskuudessa
- ◆ Verkostoitumistyökalujen kehittäminen ja jakaminen
- ◆ Luontokasvatuksen menetelmäkehittäminen
- ◆ tarinat ja tarinankerrontakoulutus
- ◆ Opetusmateriaalit (vrt. Hyväksihavaittua)
- ◆ Kansainvälinen asiantuntijavaihto
- ◆ Vastuiden koordinaatio
- ◆ Oppaiden ja yrittäjien osaamisen kehittäminen ja koulutukset
- ◆ Kirjastot
- ◆ Kansainväliset leirit
- ◆ Näyttelyt
- ◆ Elokuvat ja pelit
- ◆ Luonnontuotteiden hyödyntämis- ja muut kurssit

Osallistaminen

- ◆ Läpinäkyvyys ja avoimuus
- ◆ Osallistava suunnittelu
- ◆ Kokemusten ja tiedon vaihto
- ◆ Yhteistoiminnallinen tiedotus
- ◆ Verkostot ja pyöreän pöydän keskustelut yrittäjien ja muiden toimijoiden kesken
- ◆ Palautteen kerääminen ja analysointi sekä toiminnan suuntaaminen kohderyhmille
- ◆ Työpajat
- ◆ Seminaarit ja konferenssit
- ◆ Vierailut ja kokoukset
- ◆ Kyselyt
- ◆ Menetelmäkehittäminen (fasilitointimenetelmät, pelillistäminen yms.)

Tietoisuuden lisääminen

- ◆ Tiede ja taide
- ◆ Tiedon kerääminen, tuottaminen ja julkaiseminen arvoista ja avainhyödyistä
- ◆ Vihreän vyöhykkeen kummit ja sponsorit
- ◆ Vihreän vyöhykkeen reitit ja kartat
- ◆ Opastetut vihreän vyöhykkeen retket
- ◆ Vihreän vyöhykkeen päivä tai viikko
- ◆ Vihreän vyöhykkeen infopisteet
- ◆ Vihreän vyöhykkeen tapahtumat
- ◆ Kilpailut (esim. valokuvakilpailu, hiihtokilpailu)
- ◆ Vihreän vyöhykkeen kymmenvuotisjuhlat (2020)
- ◆ Näyttelyt
- ◆ Virtuaaliretket
- ◆ Kurssit
- ◆ Elokuvat
- ◆ Sovellukset

Tarkistuslista hankkeille

Vihreän vyöhykkeen toimintaa ovat muun muassa rajaseutujen ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä

- ◆ suojelualueiden kestävä käyttö ja hoito
- ◆ lajien tai näiden elinympäristöjen suojelu
- ◆ toimivien sini-viher-yhteyksien suunnittelu ja muodostaminen luontoalueiden välille
- ◆ luonnonvarojen kestävä käytön kehittäminen ja edistäminen esimerkiksi metsätaloudessa
- ◆ kulttuuriperinnön turvaaminen ja tunnetuksi tekeminen
- ◆ luontomatkailu ja -markkinointi
- ◆ viestintä ja koulutukset luonnon arvoista ja mahdollisuuksista edistää ihmisten hyvinvointia
- ◆ yhteistyö rajan yli luontoteeman liittyen

Vihreän vyöhykkeen strategiassa on määritelty toiminnan keskeiset tavoitteet. Strategia on saatavilla www.ym.fi/vihreavyohyke -sivustolla. Strategiasta on useita kieliversioita (suomi, englanti, venäjä. TULOSSA KEVÄÄLLÄ 2017: norja, inarinsaame, pohjoissaame ja koltansaame).

Kun suunnittelet hanketta tai mietit, onko voidaanko organisaatiosi toiminnalla edistää vihreän vyöhykkeen kehittämistä, tarkista seuraavat asiat:

- 1) Ovatko hankkeesi tai organisaatiosi toimet ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäviä?
  - ◆ Vihreän vyöhykkeen toiminta edellyttää, että sen toiminta on kestävällä pohjalla.
- 2) Onko hankkeessasi tai organisaatiossasi toimia, jotka toteuttavat yhtä tai useampaa vihreän vyöhykkeen strategian tavoitteista? Jos hanke tai organisaatiosi toimintaa edistää jotain näistä, niin mitä?
  - ◆ Strategiaan on kirjattu vihreän vyöhykkeen yhteistyön pääpainopisteet, joiden mukaisia toimia vihreällä vyöhykkeellä tulee ensisijaisesti edistää.
- 3) Onko hankkeessasi tai organisaatiossasi mukana toimijoita vihreän vyöhykkeen alueelta tai tehdäänkö siinä yhteistyötä paikallisten kanssa?
  - ◆ Vihreän vyöhykkeen kehittämisessä on tärkeää ottaa huomioon paikallisten osallisuus.
- 4) Miten hankkeesi tai organisaatiosi toimilla edistetään luonnon monimuotoisuuden turvaamista tai luonnonvarojen kestävä käytön edistämistä? Miten hankkeessasi tai organisaatiossasi huolehditaan luonnon monimuotoisuusvaikutusten tai tietoisuuden lisäämisen seurannasta? Miten hanke tai organisaatiosi välittää tietoa sen aikaansaamista monimuotoisuusvaikutuksista vihreän vyöhykkeen toimintaa ohjaaville ja/koordinoiville tahoille?
- 5) Miten hankkeessa tai organisaatiossasi viestitään vihreän vyöhykkeen arvoista ja sen luonnon kestävä hyödyntämisen mahdollisuuksista?

Jos hankkeesi toteuttaa vihreän vyöhykkeen tavoitteita, tuo hankkeesi sekä organisaatiosi toiminnan kuvauksessa esille vastauksesi tarkistuskysymyksiin.

Vihreän vyöhykkeen logo

Vihreälle vyöhykkeelle on luotu yhteinen ilme, jota eri tahot voivat käyttää viestiessään vihreästä vyöhykkeestä. Hankkeissa, jotka toteuttavat vihreän vyöhykkeen strategiaa tai CEPA-suunnitelmaa kannustetaan käyttämään Fennoskandian vihreän vyöhykkeen omaa logoa.

Logoa käytettäessä tulee ainakin kertaalleen näkyvästi käyttää rinnalla Euroopan vihreän vyöhykkeen logoa. Euroopan vihreän vyöhykkeen logoa ei saa käyttää yleisessä viestinnässä ilman selkeää yhteyttä vihreään vyöhykkeeseen.

Euroopan vihreän vyöhykkeen lisenssisopimus edellyttää, että logojen käyttäjät ovat tehneet lisenssin omistavan ympäristöministeriön kanssa sopimuksen logon käyttämisestä.

greenbelt
of Fennoscandia

european
greenbelt

Vihreän vyöhykkeen kuvituskartta

Vihreän vyöhykkeen kuvituskarttaa saa hyödyntää vihreän vyöhykkeen toiminnan esittelyssä.

Kartan voi ladata alkuperäisestä tiedostosta, joka on ladattavissa ym.fi/vihreavyohyke-sivustolta. Karttaa ei saa muokata.

Kartasta on useita kieliversioita (suomi, englanti, venäjä. TULOSSA KEVÄÄLLÄ 2017: norja, inarinsaame, pohjoissaame ja koltansaame).

Kartan on laatinut SuomiDesign Oy. Sen käyttöoikeudet omistaa ympäristöministeriö.

greenbelt of Fennoscandia

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

S Y K E
Suomen ympäristökeskus